

Микола ВИТІВСЬКИЙ

Коли Дніпро ревучий став українським Йорданом і в його водах святий князь Володимир Великий хрещенням обмив русичів із поганства, одразу знайшли наші пращури у Пресвятій Богородиці Матір, Покров і Заступницю. Немає жодної історичної доби, в якій не знаходили б місце вияви найглибшої пошани Пречистої Діви Марії українцями і численні свідчення в нашому народі про материнську опіку, піклування та заступництво Богородиці. Історія розповідає про численні чуда і поміч Матері Божої, зокрема в часи нападу ворогів.

Керманичі і провідники нашого народу не раз намагалися заручитися допомогою Пресвятої Діви Марії. Так, наприклад, Ярослав Мудрий 1037 року в храмі Благовіщення на Золотих воротах в Києві урочисто, як князь, віддав увесь український народ в опіку Божій Матері. У тяжких хвилинах зверталися до Діви Марії, просячи помочі й заступництва, руські князі та воїни; під Її милість прибігали козаки зі своїми отаманами й гетьманами; а провід геройської Української повстанської армії 30 травня 1947 року проголосив празник Покрови Пресвятої Богородиці офіційним святом УПА. Скільки в Україні існує святих богородичних місць! Скільки чудотворних ікон Божої Матері знаходиться в українських храмах! До них, як і колись в давнину, приходять прочани, шукаючи заступництва й допомоги, розради й утіхи, зцілення від духовних і тілесних хвороб у Тієї, Котра є «всіх скорбних радістю і пригнічених заступницею». Одне з таких святих місць знаходиться поблизу с. Биличі, що на Старосамбірщині. За переказами, там колись об'явилась Божа Матір, освятивши джерело, яке з того часу стало цілющим. Зцілення трапляються і сьогодні, а до маленької каплички, що стоїть біля

джерела, приїжджають тисячі паломників. На жаль, про історію цього чудотворного місця не маємо багато відомостей, і багато хто навіть не знає про існування чудотворного билицького джерела. Саме тому пропонуємо шановним читачам до уваги цю статтю, в якій йдеться про історію чудотворного джерела, що неподалік Билич, про події, які там відбувались, про каплицю, в якій моляться і селяни, і прочани тощо.

Дещо з історії

На жаль, не маємо жодних письмових свідчень про те, коли це джерело прославилось чудом вперше. За переказами мешканців Билич, на тому місці колись давно об'явилася Пречиста Діва Марія; кажуть, що саме тоді й з'явилося цілюще джерело. Розповідають, що за часів панщини сталося перше оздоровлення (принаймні, перше відоме людям). Джерело знаходилось на панському полі, а сам пан мешкав у сусідньому селі Чижки. Дочка цього чоловіка була незрячою. І ось одного дня, коли пан був біля свого ставу, дочка чомусь попросила служницю провести її до «студеньки» (джерела), що на їхньому полі за Биличами. Прибувши туди, вона напилася води, обмила обличчя і раптово прозріла. Після цієї чудесної події пан відпустив частину поля, щоб люди могли вільно приходити до цілющого джерела, а на тому місці за свої кошти збудував невеличку каплицю. І з тих пір сюди потягнулись прочани.

Період після Другої світової війни характерний нелюдською ненавистю владних структур до християнства, переслідуванням за віру, руйнуванням храмів... Проте люди не відрікались Христа, попри все вірили в Бога, потаємно збирались на богослужіння, не припиняли відвідування святих місць, щоб молитися там і за себе, і за рідних, і за весь народ. Люди надіялись на Божу допомогу, вірили, що Господь переможе, що не триватиме вічно безбожний державний лад, що Господь винагородить наш народ великою благодаттю за вірність і мучеництво; і ніхто не забував про могутній Покров Божої Матері. Отож не переставали люди ходити й до Билич і молитися там, просити заступництва та помочі у Цариці Небесної; і кожен отримував «по своїй вірі»... Як не дивно, за переказами людей, саме в той «безбожний» час (період панування радянської атеїстичної ідеології) на джерелі поблизу Билич відбувалося дуже багато чудесних зцілень. На жаль, це ніхто не фіксував на письмі, а тому на сьогодні мало відомо про всі ці чуда. Однак про деякі зцілення довідуємось від мешканців села або ж від тих прочан і молільників, які відвідували чудотворне джерело.

З оповідання Ярослави Людкевич-Сітко «Джерельце» 1

Про чудесні оздоровлення, що відбувались у Биличах, ходять різні перекази. Про одне із таких оздоровлень розповідала Ярослава Людкевич-Сітко; вона написала оповідання

про чудо в Биличах під назвою «Джерельце». Життєвий шлях цієї жінки доволі нелегкий: свого часу вона була членом ОУН, пережила заслання, однак попри все не втратила віри в Бога, залишилась щирою християнкою і справжнім патріотом. Оповідання пані Ярослави – це твір, який в художній формі описує реальних осіб, справжні події і місця; тому воно і є джерелом цінної інформації про чудотворне місце в Биличах.

Певний час до джерела ніхто не приходив, воно було сильно забруднене, і тоді його прочистив один чоловік, жінка котрого зцілилася джерельною водою. Щасливий чоловік спорудив нову капличку. В оповіданні «Чудо в Биличах» розповідається, що в роки Другої світової війни цю капличку зруйнували військові, які проходили неподалік. Одного з них, Семена, провидіння Боже пізніше ще раз привело в Биличі. Його спіткало нещастя – народився сліпий син; військовому почали снитися сни, які сповіщали, що сина треба привезти до того джерела, яке він з товаришами засипав; він так і зробив. Якими ж були Семенові здивування і радість, коли його син прозрів, вмившись цілющою водою! Тоді щасливий батько власноруч розчистив джерело і залишив мешканцям села кошти на відбудову капличі.

Зцілення від астми

(з розповіді Розалії Маньковської 2)

Розалія Маньковська, мешканка с. Колодіївка Тисменецького району, що на Івано-Франківщині, хворіла астмою і дуже терпіла від цієї недуги. В Биличі пані Маньковська приїжджала зі своїми друзями, греко-католиками, з надією на оздоровлення. Розалія приїжджала сюди сім разів протягом п'яти місяців, і з кожним разом почувалася набагато краще. А коли вона одужала повністю, то й надалі продовжувала приїжджати в Биличі двічі на рік. Розалія пожертвувала на каплицю чималі кошти від себе, а крім того, ще й збирала пожертви зі свого та сусідніх сіл. Вона, як вірна і щира християнка, з великою вдячністю Господу та Божій Матері молилася на першій за часи комуністичного панування урочистій Службі Божій у Биличах у 1988 році.

Богородиця турбується про майбутніх священників

(історія оздоровлення о. Михайла Волошина 3)

У Биличах отримав зцілення священник Михайло Волошин. У дитинстві о. Михайло (а він – четверта дитина в сім'ї) був слабким і хворобливим. Мати маленького Михайла була стурбована тривалими недугами сина. Отож одного разу поїхали вони з сином до Самбора за порадою до одного старенького священника-католика, і він сказав їм поїхати до Билич, щиро помолитися там з вірою та надією на оздоровлення хлопця. Послухались вони й поїхали, а коли повернулись додому, то Михайло сам попросив їсти, на великий подив матері, адже до того часу хлопець майже нічого не міг їсти; ось так поступово Михайло одужав. Ставши дорослим, Михайло Волошин став священником, присвятивши своє життя Богові.

Зцілення дівчинки зі Стебника

(з розповіді Галина Плюдра 4)

Про оздоровлення своєї дочки оповідає нам Галина Плюдра з міста Стебника (орфографія та стиль оригіналу – прим. авт.): «Захворіла моя дочка (5 років). Я звернулася до лікарів м. Стебника. Після огляду дитини лікар чомусь дав направлення до Львова. У Львові я з дитиною попала на прийом до кандидата медичних наук п. Зайцевої.

Дочка пройшла обстеження, здала аналізи. Після результатів аналізів п. Зайцева покликала мене і сказала: “Мені жаль, мамо, вашої дитини, але в цілому Союзі допомоги для неї немає. У неї рак крові. Хочете – залишайте її в лікарні, але гарантії на її выздоровлення я ніякої не даю. Більше шести місяців ваша дочка не проживе”. Прибита горем, я з дочкою повернулася додому. Їй справді з кожним днем ставало гірше. Я вже втрачала всяку надію. Якось одна жінка порадила мені поїхати до с. Биличі, де є каплиця Матері Божої в лісі, а біля неї криничка. Я послухалась. Приїхала, дуже щиро молилася, просила Матері Божої за свою хвору дитину, набрала додому води з тої криниці. Давала доньці пити, обмивала її. На це святе місце я їхала щомісяця. Час ішов. Як молотом по голові били слова: “Більше як шість місяців вона не проживе”. Прошло шість місяців, а доньці почало робитися краще. Згодом хвороба відступила зовсім. Дочка закінчила школу. Поступаючи на навчання в училище, проходила в м. Стебник медогляд. Прийшла в кабінет лікаря на прийом. Лікар прочитав її прізвище і мимоволі сказав: “А ти жива”. Дочка якось незрозуміло відповіла: “Та жива”. Удома почала мене розпитувати, чому її так запитав лікар. Я все тоді розповіла своїй дочці. Це був той лікар, що давав їй тоді направлення до Львова. Я твердо вірю, що Билицька Мати Божа врятувала життя моїй дитині».

Билицька каплиця

(із записів Богдана Василика, мешканця Билич 5)

Про будову Билицької каплички та її історію вперше почав записувати Богдан Василик. Йому, як і Ярославі Людкевич, згадуваній вище, завдячуємо тим, що маємо зафіксовані на письмі відомості про це чудесне місце. З рукописів Богдана Василика довідуємось, що його життєвий шлях був нелегким, і що Билицька святиня відіграла значну роль у віднайденні цим чоловіком душевного спокою і влаштуванні справді християнського життя.

Богдан був одружений з росіянкую і 14 років мешкав у Саратовській області Калінінського району (Росія); в них з дружиною народилися два сини – Олег і Сергій; проте від шлюбу дружина, на жаль, відмовлялась. Повертався Богдан на рідну землю сам... Спонукуваний заохоченням своєї матері, він вирішив поїхати до чудотворного джерела в Биличі. Вперше побував там у серпні 1982 року і одразу відчув духовне зцілення; саме там він зміг відновити душевний спокій і мир в серці.

У своїх записах Богдан розповідає, що каплицю у Биличах не один раз руйнували, а також, що її кожного разу відбудовували добрі люди. У селі говорять, що теперішня каплиця – аж дев'ята. Про історію однієї з каплиць, побудованої у 70-х роках ХХ ст., пише Богдан Василик (ортографія та стиль оригіналу – прим. авт.):

«До каплиці під'їхав кран, військова машина. Зачепили тросами каплицю, підняли, завантажили на цю машину і повезли до Хирівської військової частини. Це було під вечір. Рішення, що робити з каплицею, залишили на ранок. Хто спав тієї ночі, а хто й ні... Каплиця була на машині. Добрі люди розібрали по частинах і тихенько винесли із території військової частини та на фірах повезли до с. Катино. Зранку солдати дістали наказ будь-що віднайти каплицю. Але цей наказ вони не змогли виконати. Стоїть ця каплиця по сьогодні в с. Катино Старосамбірського району. Місце для неї вибрали теж у ліску, і біля неї добра водиця, чиста, як кришталь, поблискує-струмить...

...З 1984 року я з іншими людьми їздив до Билич. Ми розчищали ліс, вирубували кущі

довкола каплиці... По селах поповзла чутка, що каплицю обстріляли. Я в це не хотів вірити. У черговий раз ми поїхали знову до Билич. Як завжди, пішли до каплиці помолитися. Я не повірив своїм очам! Вся каплиця була продірявлена кулями. Стріляли по образах! На моє здивування, жодна фігура на образах не була пошкоджена. Земля перед каплицею була встелена гільзами з автомата і пістолета... Люди з Билич відремонтували каплицю, пофарбували. Але знайшлись два недовірки і спалили її. За це їм було обіцяно ліс на будівництво власної хати. Через коротенький час ці "горе-герої" загинули в автокатастрофі...

...Ми знову поїхали до Билич, щоб там попрацювати на славу Божу. Побачили страшне згарище – каплиця згоріла дотла. В цей день робота не йшла. Ми майже не говорили між собою. Води із кринички напиться не можна було – забруднена соляркою. Кілька разів ми вичерпували воду. Тут, біля згарища, ми вирішили почати будувати нову капличку. На цей раз розбірну. Будували ми її в глибині лісу. Одного разу приїхало "вище начальство", конфіскували будівельний матеріал, а нас на перший раз покарали штрафом. Та через певний час ми знову взялися добудовувати каплицю...»

Велика шана і подяка тим людям, котрі, ризикуючи своїм життям, відновлювали Билицьку каплицю і доглядали чудодійне Богородичне джерело. Завдяки їм, ми, їх діти та онуки, можемо сьогодні черпати Божу благодать і просити молитовного заступництва Богородиці, очікуючи звільнення від духовних і тілесних недуг, прославляючи Господа Бога і Пречисту Його Матір, Діву Марію, на святому місці біля Билицького чудотворного джерела.

Визначні події в Биличах

Коли ще Греко-Католицька Церква була заборонена і переслідувана радянською владою, 5 червня 1988 року на Билицькому джерелі вперше за часи комуністичного панування греко-католицькими священиками відкрито (непідпільно) відправлено урочисту Службу Божу, котра присвячувалась 1000-літтю хрещення Руси-України. Про цю незвичайну подію, як про важливий крок на шляху до повернення прав Українській Греко-Католицькій Церкві, на весь світ сповіщало радіо «Свобода». З нагоди цього свята біля каплички було встановлено хрест, який досі там стоїть і свідчить про хресний шлях нашої Церкви і народу. Сама ж каплиця теж стоїть, проте служить як сповідальниця, оскільки біля неї зведено нову – храм Покрову Пресвятої Богородиці. Будівництво нової церковці було завершено в 1993 році, а освячено її 16 жовтня 1994 р. Чин освячення здійснив правлячий архиєрей Самбірсько-Дрогобицької єпархії Юліян (Вороновський), а співслужили священики: тогочасний Старосамбірський декан о. Микола Витівський, о. Володимир Юрга з м. Добромиля та тодішній билицький парох о. Микола Дочемінський. З того часу в Билицькій святині щорічно відбувалися відпустові богослужіння деканального рівня.

На святкування 400-ліття Берестейської унії 1996 р. біля чудотворного джерела в Биличах на богослужіння зібралось кілька тисяч вірних. На згадку про цю подію перед новою каплицею встановлено хрест із пам'ятною медаллю.

Як Пресвята Богородиця «розчистила» потрібне для прощі місце від дерев
Не можна оминати увагою ювілейний 2000 рік. З нагоди великого ювілею відбувались

прощі до відпустових місць Самбірсько-Дрогобицької єпархії єпархії. У своїх проповідях владика Юліян (Вороновський), правлячий архиєрей, закликав вірних взяти якомога активнішу участь у цих молитовних заходах, серед яких була і проща до святого місця в Биличах. Так, 25 червня, в Неділю всіх Святих, відбулась Билицька проща. Пізніше єпископ Юліян підкреслив, що «вона перевершила всі наші сподівання щодо кількості прочан (прибл. 30 тисяч – прим. авт.) і стала свідченням щирої любові до Бога і віри у заступництво Пресвятої Богородиці». Напередодні визначеної дати проведення прощі селом пронісся страшний ураган. З лівого боку церковці на території площею в кілька гектарів дерева лежали, немов скошена трава. Декого навіть почали долати сумніви, чи вдасться вчасно провести роботи з розчищення місця довкола каплиці. У бесіді організаторів прощі з лісничим, стало зрозуміло, що немає потреби переносити прощу на інший день: його очі горіли бажанням допомогти в цій святій справі. Окрім того, священики із сусідніх парохій звернулися до людей, заохочуючи їх до помочі, і людські руки зробили те, чого очі жахалися: велику площу біля каплиці було розчищено від завалів. Ніщо не стало перешкодою для прочан. Цілу ніч із суботи на неділю тривали молитви, лунали побожні пісні, а священики сповідали людей; неподалік було розпалено вогнище, біля якого представлено підготовану завчасу чудову програму для молоді. Ніхто не нарікав на дощ, який час від часу докучав, навпаки – обличчя всіх сяяли радістю. У неділю, з самого ранку, кількість прочан почала збільшуватись. На архиєрейській Службі Божій число вірних сягало приблизно 30 тисяч. Уся розчищена від повалених дерев територія була зайнята людьми – такого ніхто не очікував; і аж тоді всі зрозуміли, що це Пресвята Богородиця «передбачила» таку кількість прочан і тому «розчистила» потрібну площу від дерев. До слова, ті стрункі смереки і ялиці, що росли біля самої каплиці, залишились неушкодженими і прикрашають благодатне місце вічнозеленими барвами своїх крон і сьогодні. Не ушкоджено ані меншу, ані нову, більшу, каплицю, хоч навколо першої, ювілейної, каплички лежали повалені дерева. Це, мабуть, була найбільша за чисельністю проща в історії цього відпустового богородичного місця. Та й слава Господу, адже це був ювілейний рік – 2000 років від народження Її Сина! На славу Божу, для багатьох прочан це паломництво стало справжньою прощею: упродовж цих двох днів більшість присутніх прийняли Святі Тайни Сповіді та Євхаристії. Це були насправду святі й благодатні дні, подаровані Господом за молитвами Діви Марії.

Цьогорічна проща до Билич

І в наші дні прощі до Билич відбуваються двічі щороку: в Неділю всіх Святих та на свято Покрову Пресвятої Богородиці. Зокрема, цього року відбулась проща 14 червня, у Неділю всіх Святих. Ще в суботу прочани вирушили з м. Самбора пішки до села Биличі, щоправда, погода не сприяла – падав дощ. Проте в неділю був погожий день, і вірні з вдячністю Господеві молилися на архиєрейській Святій Літургії, яку правили єпископи Юліян (Вороновський) та Ярослав (Приріз). Число прочан становило близько 6-7 тис. осіб.

Варто зауважити, що як в суботу, так і в неділю у святковій молитовній програмі взяли активну участь дітки з храму святого апостола Андрія Первозванного, що належить до парохії Покрову Пресвятої Богородиці м. Самбора. Вони представили невеличкий, але чудовий виступ-концерт у двох частинах – перша, суботня, присвячувалась відданню свята П'ятдесятниці, а друга, в саму неділю, – Покрову Пресвятої Богородиці. Ось так

діти разом з дорослими прославляли Господа і Пречисту Діву Марію, Божу Матір.

Мені особисто там, в Биличах, дуже сподобалось... Вдалося поспілкуватись із місцевими людьми, зокрема з паном Іллею, і пощастило дізнатись про деякі чуда зцілення та дещо з історії цього святого місця, ці відомості й використано у цій статті.

А ще в церкві Покрову Пресвятої Богородиці знаходиться ікона Матері Божої, але вона має свою історію, про неї ще колись згадаємо...

До слова

Відвідування святих чудотворних місць приносить велику користь для здоров'я душі й тіла. Безперечно, прощі до святих місць сприяють щирому покаянню, духовному зростові, глибшому зануренню в життя у Христі – це і є основна їх мета, а під дією Божої благодаті зникають і тілесні недуги, руйнуються всі підступи зла, людина почувається щасливою, перебуваючи в любові Господній. Ніколи не слід забувати, що шукаємо ми не видовищ, а саме зцілення і Царства Небесного. Зауважмо, що по-євангельськи слово «зцілення» означає визволення від гріхів і оздоровлення душі й тіла. Тому надіятись на Божу допомогу потрібно в по-каянні та участі у Святих Таїнствах Сповіді, Євхаристії та інших, живучи справді по-християнськи. Крім того, потрібно розуміти, що кожен храм також є чудотворним місцем. Адже там присутній сам Господь Бог, зокрема у Пресвятій Євхаристії, там ми молимося разом з усіма Святими, котрі враз із Матір'ю Божою заступаються за нас, випрошуючи у Господа прощення гріхів, зцілення від недуг і благодаті для праведного життя в Христі.

1. Ярослава Людкевич-Сітко. Джерельце. Оповідання про чудо в Биличах. Львів, 2002.
2. З рукопису Богдана Василика. (Інформація з рукопису опрацьована автором статті).
3. З рукопису Богдана Василика. (Інформація з рукопису опрацьована автором статті).
4. Чудотворне місце в Биличах. Упор. о. Микола Витівський. Трускавець, 2002.
5. З рукопису Богдана Василика. (Інформація з рукопису опрацьована автором статті).

Микола ВИТІВСЬКИЙ. Чудотворне місце в Биличах//Релігійно-суспільний часопис «Слово»

№ 3 (40) (2009)